

Op een dierwaardige wijze ritueel slachten

De huidige discussie over een verbod op onverdoofd slachten spitst zich toe op dierenwelzijn versus respect voor religies. Respect voor beiden kan samen gaan. Een zorgvuldige wijze van onverdoofd ritueel slachten kan dierwaardig zijn, mits oorspronkelijke tradities in ere hersteld worden. Misstanden in de huidige slachterijen dienen daarbij wel aangepakt te worden.

Kosjer slachten

De traditionele Joodse wijze van slachten is respectvol en overzichtelijk. De methodiek is er op gebaseerd dat het te nuttigen vlees na de slacht geen bijmaak mag hebben van emotionele gedachtegangen van de mens of stress hormonen van het dier. Het vlees dient rein te zijn, ook in de zin van emotievrij van mens naar dier en stressvrij van het dier ten aanzien van de handelingen die met het dier geschieden. Zo is het oorspronkelijk bedoeld. De belangrijkste kenmerken zijn:

- Het te slachten dier moet gezond zijn.
- Het dier mag niet in een stressvolle situatie gebracht worden.
- Alleen opgeleide slachters mogen de slachthandelingen verrichten.
- De slachter moet gecertificeerd zijn door een religieuze autoriteit.
- De slachting moet in een ononderbroken vloeiende beweging plaats vinden, waarbij luchtpijp, slokdarm, halsaders en halsslagaders doorgesneden worden.
- Het slachtmes moet vlijmscherp zijn, zonder oneffenheden van de zijkanten.
- Het dier moet op de meest effectieve plek een halssnede krijgen, hoger dan de longtoppen en onder het strottenhoofd.
- Het dier moet volledig leegbloeden, waarna het vlees geweekt wordt in water en gezouten om het laatste bloed te verwijderen.

In de loop van de tijd zijn er verbasteringen opgetreden en wordt er minder aan de oorspronkelijke richtlijnen vastgehouden. Bij eeerherstel van het oorspronkelijke gebruik, voor zover dat gecontroleerd kan plaatsvinden, hoeft aantasting van het dierenwelzijn niet in het geding te zijn.

Halal slachten

Van oorsprong is de halal slachting een sociaal gebeuren waarbij veel mensen aanwezig zijn. Men is begaan en kijkt toe, aanmoedigend en terughoudend tegelijkertijd. Het roept op tot gevoelens van samenzijn en verbroedering. De waarde van het ritueel slachten is een gemeenschapsdaad. Hoewel er in de loop der tijd culturele verschillen zijn ontstaan tussen Islamitische volkeren, is het slachtritueel gelijk gebleven. De belangrijkste oorspronkelijke kenmerken zijn:

- Het dier moet gezond zijn.
- De slachtplaats moet rein zijn.
- Het dier moet met respect en sympathie worden behandeld.
- Het slachtmes mag niet zichtbaar zijn voor het dier of in de nabijheid van het dier worden geslepen.
- Andere dieren mogen het slachten niet zien.
- Het slachten moet gebeuren door een praktiserende Islamiet.
- Voor de halssnede wordt een spreuk van dankbaarheid uitgesproken en respect getoond voor Diegene die in het voedsel voorziet: de Allerhoogste.
- Dier en slachter kijken in de richting van Mekka.
- Met een scherp mes wordt met een enkele ononderbroken beweging de hals van het dier doorgesneden, vlak onder het kaakbeen.

- De volledige hals moet worden doorgesneden, luchtpijp, slokdarm, bloedvaten en de vier zenuwbanen naar de hersenen, maar de ruggenmerg mag niet worden beschadigd.
- Het dier moet volledig leegbloeden.

In de meeste Nederlandse slachthuizen worden deze voorschriften niet meer gevolgd. Er is onoorbaar veel dierenleed omdat men niet gevoelig is voor de noden van het dier. Dieren proeven vooraf hun noodlot en worden afgrijzen ingeboezemd. Hun weerstand tegen de slacht neemt toe en hun lijden vergroot.

Dit pleit voor aparte kleinschalige Islamitische slachterijen waar op oorspronkelijke wijze volgens oude tradities wordt geslacht. Dieren mogen vooraf niet van elkaar weten wat er te gebeuren staat, waardoor er geen verbijstering en onnodige weerstand ontstaat. Een aparte keuringsdienst dient erop toe te zien dat er volgens op te stellen rituelen gehandeld wordt. Het doden van dieren bij maanlicht of bij de overgang van dag naar nacht bevorderen dat dieren rustiger zijn en meer onbevangen het slachtproces ingaan.

Voor ritueel slachten geldt verder hetzelfde als voor verdoofd slachten. Een effectieve methode voor runderen is het toedienen van een lichte roes met een kalmeringsmiddel, vervolgens het dier ophangen met de kop naar beneden en de halsslagader doorsnijden. Door het aan de poten op de kop hangen stroomt het bloed naar beneden en wordt het dier snel bewegingsloos. De strekking van het lichaam is spanningloos en de halsslagader is goed beschikbaar, zodat deze zonder fouten doorgesneden kan worden. De ogen zijn daarbij naar de lucht gericht. Lucht zien verijlt, waardoor het dier makkelijker tot overgave komt dan wanneer zijwaarts de dader van de doding gezien wordt. Hallen met glazen daken of openlucht slachtingen hebben de voorkeur. In de hangende positie komt er veel gewicht op de enkels, vandaar dat het wenselijk is om de touwen te voorzien van zwachtelmateriaal, zodat er geen inkervingen of te zware druk bij de gewrichten plaats vinden. Afdruipend bloed dient na iedere slachting meteen verwijderd te worden omdat de geur van bloed dieren van slag maakt. Een omgeving vrij van de geur van bloed is minder angstwekkend.

Door Wim van Oort aan de hand van het werk van Marieke de Vrij (Spiritueel Maatschappelijk Raadvrouw, verbonden aan De Vrije Mare)

Juni 2011